

אזורי גידול חקלאיים בארץ

ישראל, למרות שהיא קטנה בשטח, מכילה מספר רב של טיפוסים קרקעות ומזג אוויר מגוון מאוד. מהם האזורי האקלים בישראל?

1. מישור החוף והשפלה. הוא משתרע מראש הנקרה בצפון עד צפון הנגב בדרום. האקלים הוא ים תיכוני טיפוסי, הבדלי הטמפרטורה בין היום והלילה, בין הקיץ והחורף הם מתונים. הלחות גבוהה בדרך כלל. כמות המשקעים היא בין 750 מילימטרים בצפון ל 350 מילימטרים בדרום. הקרקעות חומות אדומות נמצאות לאורך חוף ים-תיכון ומתאימות לגידול הדריים. גידולים נוספים באזור הם אבוקדו, אפרסמון, אגוז פקאן, ענבים ובעננות בצפון מישור החוף.

2. אזור ההרים שכלל הרי הגולן והגליל, הכרמל, השומרון והרי יהודה. המורדות המערביים של ההרים מתונים, המזרחיים תלולים. הטמפרטורות נמוכות בעיקר בחורף. יש סכנה לקרה בחורף ויש יותר ימי שרב בעונות המעבר: אביב וסתיו. כמות הגשם גבוהה אבל פוחתת ממערב למזרח. בגליל העליון כ 800 מילימטרים, בהרי יהודה כ 600 מילימטרים. הקרקעות התפתחו רובן מסלעי גיר וחלקן מבזלת. מסלעי גיר התפתחו קרקעות טרה רוסה שהן אדומות חומות במדרונות ההרים, קרקעות הרריות שמוצאן מגיר רך, נפוצות בגליל וקרקעות חומות בזלתיות שמוצאן מסלע בזלת בגליל ליד הכנרת. אזור זה מתאים בעיקר לעצי נשירים.

3. העמקים: עמק הירדן, עמק בית שאן, ועמק החולה. בעמק החולה החורף קר עם לילות רבים של קרה. הלחות גבוהה, כמות הגשמים נעה בין 600 מ"מ בצפון ו 450 מ"מ בדרום. הקרקעות הן קרקעות כבול, צבעם חום או שחור. עמק הירדן מאופיין בקיץ חם מאוד אבל בחורף מתון בזכות ימת הכנרת. כאן הקרקעות בצבע אפור, עמוקות ועשירות בגיר. בעמק בית שאן הבדלי הטמפרטורה בין יום ולילה ובין חורף וקיץ גבוהים. הגשמים יחסית מועטים, בין 450 מ"מ ל 250 מ"מ. והגידולים העיקריים: אשכוליות מבכירות, בעננות מנגו, ענבים ותמרים.

4. הנגב: צפון הנגב, הערבה ודרום הנגב. צפון הנגב באזור החוף מתאפיין באקלים דומה למישור החוף. כמות המשקעים נעה בין 450 מ"מ ל 250 מ"מ ככל שמדרומים ומתרחקים מהחוף כמות הגשם הולכת ופוחתת. הקרקעות הן מלאה ממוצא אבק מדברי. האזור מתאים לגידול הדריים. בערבה האקלים הוא מדברי עם מעט מאוד גשמים. האזור מתאים לגידולים בחממות שמספק ירקות פירות ופרחים בעונות הקרות לישראל ובעיקר לחוץ לארץ.

דרכים מלאכותיות להתאמת גידול חקלאי לאזור הגידול.

על ידי:

1. טיפוח זנים חדשים שיתאימו לתנאי האזור:

א. מבחינת אקלימית למשל פיתוח זנים חדשים של תפוחי עץ שיזרשו פחות מנות קור מהזנים הקיימים כדי להרחיב את גידולם לאזורים נוספים פחות קרים כגון פיתוח הזן אנה.

פיתוח זנים חדשים שאורך יום אינו גורם מגביל לגידולם. למשל הזן הבר של כותנה "הרסותום" פורח רק בתנאים של יום קצר ולכן לא ניתן לגדל אותו בתנאים של יום ארוך כי אז הוא מתחיל לפרוח רק בחודש ספטמבר בהמשך, גידולו פוסק. הזנים החדשים שפותחו ובוררו פורחים בתנאים של יום ארוך, בקיץ, עונת הגידול שלהם קצרה ולכן קטיף הכותנה מתבצע לפני גשמי חורף.

ב. מבחינת הקרקע זנים שיתאימו לסוגים השונים של הקרקעות כגון קרקעות כבדות, חוליות, רדודות או בינוניות.

ג. מבחינת כמות המים על ידי פיתוח זנים חדשים שדורשים פחות מים מהזנים הקיימים.

2. שימוש במבנים חסויים: הקמת חממות ומנהרות כדי למתן או לבטל את תנאי האקלים החיצוניים ולתת לגידול את תנאי האקלים המתאימים לגידול.

3. אספקת תנאי אקלים מלאכותיים לגידול החקלאי כגון הארה מלאכותית כדי לזרז תהליך הפריחה או מתן חימום כדי לזרז את תהליך הנביטה למשל.

4. שימוש בכנות שונות שמתאימות במיוחד לאזור.

5. העברת צמחים ובעיקר עצי נשירים הגדלים במיכלים לבתי קירור כדי לתת להם מנות קור נוספות הדרושות לשבור את תרדמת העץ ולהחיש את פריחתם.

6. שימוש במצעי גידול המתאימים באופן מרבי לדרישות הצמח.